

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΑΝΑΝΕΩΣΗ-ΔΙΧΑΣΜΟΣ(1909-1922)

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ(1923-1936)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

Θέμα Α1

Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- α. Συνθήκη των Σεβρών
- β. Εθνικός Διχασμός
- γ. Δημοψήφισμα του 1935

Μονάδες 15

Θέμα Α2

Να χαρακτηρίσετε τις ιστορικές πληροφορίες που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη Σωστό, αν η πληροφορία είναι **Σωστή**, ή τη λέξη Λάθος, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- α. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, το 1910, παρά την πίεση των οπαδών του υποστήριξε την ψήφιση νέου συντάγματος και όχι την αναθεώρηση του υπάρχοντος.
- β. Από τα αντιβενιζελικά κόμματα τα πιο διαλλακτικά ήταν τα κόμματα του Δημητρίου Ράλλη και του Κυριακούλη Μαυρομιχάλη.
- γ. Στις 25 Ιανουαρίου 1921 η Αναθεωρητική Εθνοσυνέλευση που προέκυψε από τις εκλογές του Νοεμβρίου του 1920 ανακηρύχθηκε Συντακτική.
- δ. Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή τα ελληνικά κυβερνητικά κόμματα, προκειμένου να βγαίνουν ενισχυμένα από τις εκλογές, χρησιμοποιούσαν πλειοψηφικό ή αναλογικό εκλογικό σύστημα.
- ε. Με το Σύνταγμα του 1927 εγκαθιδρύθηκε στην Ελλάδα το πολίτευμα της βασιλευομένης δημοκρατίας.

Μονάδες 10

Θέμα Β1

Να αναφερθείτε στις ομοιότητες και στις διαφορές των αντιβενιζελικών κομμάτων με το κόμμα των Φιλελευθέρων όσον αφορά το πολιτικό τους πρόγραμμα.

Μονάδες 13

Θέμα Β2

Να αναφερθείτε στα γεγονότα που σημάδεψαν την πολιτική ιστορία της Ελλάδας από το δημοψήφισμα του 1935 ως την επιβολή της δικτατορίας του Ι. Μεταξά.

Μονάδες 12

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Θέμα Γ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε στα αίτια του Εθνικού Διχασμού (1915-1922), εξετάζοντας τις απόψεις των αντιτιθέμενων πλευρών.

Η παραίτηση της κυβέρνησης, τον Φεβρουάριο του 1915, εγκαινίασε μια μακρά περίοδο πολιτικής και συνταγματικής ανωμαλίας και περιπετειών της χώρας, εξέθεσε δε την Ελλάδα σε σοβαρούς εξωτερικούς κινδύνους. Η μετά το 1915 περίοδος της πολιτικής ιστορίας της Ελλάδας έμεινε γνωστή ως εποχή του «Εθνικού Διχασμού», για τον λόγο ότι η διαφωνία και η ρήξη στην κορυφή της εξουσίας δίχασαν το έθνος επί είκοσι και πλέον χρόνια και προκάλεσαν σοβαρές πολιτικές και συνταγματικές στρεβλώσεις.

Οι εκλογές του Μαΐου του 1915 έδωσαν και πάλι τη νίκη στον Βενιζέλο και ανανέωσαν τη λαϊκή εντολή να χειριστεί αυτός τις τύχες της χώρας. Η άρνηση πλέον του Κωνσταντίνου να επιτρέψει στον εκλεγμένο πρωθυπουργό να εφαρμόσει την πολιτική που ενέκρινε ο λαός και ο εξαναγκασμός του σε νέα παραίτηση αποτελούσαν συνταγματική εκτροπή.

Οι εκλογές του Δεκεμβρίου του 1915, από τις οποίες απέσχε το Κόμμα των Φιλελευθέρων του Βενιζέλου, επιβεβαίωσαν το ρήγμα στην πολιτική ζωή της Ελλάδας, το οποίο σύντομα έγινε χάσμα αγεφύρωτο. Ο Βενιζέλος κατήγγειλε τον Κωνσταντίνο για ωμή παραβίαση του Συντάγματος, ενώ την εθνική αντιπροσωπεία που προήλθε από τις εκλογές τη θεώρησε αντισυνταγματική. Στο εξής και έως την εκθρόνιση του Κωνσταντίνου, το 1917, την Ελλάδα ουσιαστικά κυβερνούσαν ο βασιλιάς και οι σύμβουλοι του, με τη συναίνεση μιας εθνικής αντιπροσωπείας που εκπροσωπούσε μέρος μόνο του λαού.

Ο Βενιζέλος, αντιμέτωπος με την κατάφωρη παραβίαση του Συντάγματος, οδηγήθηκε στην επανάσταση. Τη στάση του Βενιζέλου ενίσχυσαν αφενός οι εκπρόσωποι της Γαλλίας και της Αγγλίας, οι οποίες με τη συγκατάθεση της

ελληνικής κυβέρνησης είχαν ήδη αποστείλει στρατεύματα στη Θεσσαλονίκη, και αφετέρου συνεργάτες και υποστηρικτές του στη Θεσσαλονίκη, οι οποίοι εύλογα ανησυχούσαν για την τύχη των Ελλήνων της Μακεδονίας, σε περίπτωση που εισέβαλλαν στην περιοχή βουλγαρικά στρατεύματα, και οι οποίοι συνέστησαν την *Επιτροπή Εθνικής Άμυνας*.

Πράγματι, η κατάληψη του οχυρού Ρούπελ από βουλγαρικές δυνάμεις τον Μάιο του 1916 έδωσε το δικαίωμα, από τη μία πλευρά, στον Βενιζέλο να καταγγείλει τον Κωνσταντίνο και την κυβέρνησή του ότι δεν ήταν σε θέση να προστατεύσουν τη χώρα και, από την άλλη, στις κυβερνήσεις της Γαλλίας και της Αγγλίας να παραμερίσουν και τους τελευταίους διαταγμούς τους ως προς τον πειθαναγκασμό της ελληνικής κυβέρνησης να εγκαταλείψει την ουδετερότητα. Έτσι, οι στόλοι της Αγγλίας και της Γαλλίας επέβαλαν μερικό αποκλεισμό των ελληνικών παραλιών, ενώ οι εκπρόσωποι των δύο δυνάμεων απαίτησαν από την ελληνική κυβέρνηση την αποστράτευση των ενόπλων δυνάμεων της χώρας, την άμεση αντικατάσταση της φιλοβασιλικής κυβέρνησης, τη διάλυση της Βουλής και την προκήρυξη νέων εκλογών.

Η ωμή επέμβαση της Γαλλίας και της Αγγλίας στα εσωτερικά της χώρας χρησιμοποιήθηκε από τους εκπροσώπους της Γερμανίας για την περαιτέρω υπονόμηση του κύρους του Βενιζέλου, ενώ η αποστράτευση οδήγησε στη συγκρότηση συνδέσμων επιστράτων με αντιβενιζελικό προσανατολισμό. Οι δύο παρατάξεις διέθεταν πλέον και τις δυνάμεις κρούσης τους, οι βασιλικοί (οι αντιβενιζελικοί, όπως καθιερώθηκε έκτοτε να ονομάζονται) τους «*Επίστρατους*»* και οι βενιζελικοί τους «*Άμυνίτες*» της Θεσσαλονίκης, σύντομα μάλιστα θα αποκτούσαν και την αποκλειστική επικράτειά τους, οι βασιλικοί την «*Παλαιά Ελλάδα*» και οι βενιζελικοί τις «*Νέες Χώρες*», με πρωτεύουσα την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη αντιστοίχως.

Μονάδες 25

Θέμα Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να προσδιορίσετε τους λόγους που οδήγησαν στην κρίση της νομιμότητας του κοινοβουλευτικού συστήματος στην Ελλάδα με τη Μικρασιατική Καταστροφή, καθώς και τις συνέπειες της κρίσης αυτής στη λειτουργία του συντάγματος και της άσκησης πολιτικής.

«Το ελληνικό κράτος του Μεσοπολέμου παρουσιάζει όλα τα συμπτώματα που χαρακτηρίζουν την ευρωπαϊκή πραγματικότητα της περιόδου αυτής. Αφενός την προϊούσα παρακμή του φιλελευθερισμού και την ενίσχυση των αντικοινοβουλευτικών απόψεων και στάσεων, τις οποίες προσεταιριζόνταν ακόμη και οι ηγέτες της φιλελεύθερης παράταξης, συμπεριλαμβανομένου του Ελ. Βενιζέλου. Αφετέρου την αφομοίωση της βίας στην πολιτική ζωή της χώρας: η μακρά πολεμική περίοδος διαμόρφωσε τα πνεύματα κατά τέτοιο τρόπο, ώστε οι εξωθεσμικές λύσεις να αποτελούν θεμιτό τρόπο επίλυσης των πολιτικών αντιθέσεων. Η εξοικείωση των πληθυσμών με τον καταναγκασμό και τη βία

διευκόλυνε την πρακτική αυτή και η αυτονόμηση του στρατού από την πολιτική διευκόλυνε παρεμβάσεις αυτού του χαρακτήρα. Τέλος, η προσάρτηση των Νέων Χωρών δημιούργησε μείζον πρόβλημα εθνικής ολοκλήρωσης και αδυναμίας των νέων περιοχών και πληθυσμών στους κρατικούς μηχανισμούς. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η εμπέδωση ενός σύγχρονου κράτους συναντούσε ανυπέρβλητες δυσκολίες.»

[...]

«Η αδυναμία πολιτικών ηγεσιών να δώσουν κοινοβουλευτικές λύσεις στα προβλήματα θα επιδεινώσει τις αυταρχικές τάσεις και η δημιουργία εσωτερικών εχθρών κάθε είδους προσέφερε τα απαραίτητα προσχήματα. Η μεταξική δικτατορία αποτελούσε την απόληξη όλης αυτής της διαδικασίας, μιας διαδικασίας που έχει χαρακτηριστεί ως κόπωση του κοινοβουλευτισμού, αλλά που στην πραγματικότητα δεν ήταν τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο από αναγκαιότητα ενίσχυσης της κρατικής εξουσίας μέσω των κατασταλτικών διαδικασιών.»

Μονάδες 25

